

Darlun gan Lt. Richard Lunt Roberts, 6ed FfBC

Drawing by Lt. Richard Lunt Roberts, 6th RWF

Roedd y rhyfel yn yr Aifft a Phalesteina yn cael ei weld fel eilbeth i lawer yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf. Nid yw'r ffrynt yn cael ei gynnwys yn y cof poblogaidd oni bai yng nghefndir ffilm enwog David Lean, sef Lawrence of Arabia. Fodd bynnag, dyma'r ail weithrediadau pwysicaf i Brydain ar ôl Ffrynt y Gorllewin.

Bu i bum bataliwn o'r Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig ymladd ar draws y diffeithdir Sinai Peninsula a'r Negev, a brwydro drwy'r bryniau a dyffrynnoedd anwastad ym Mhalesteina:

1/5 (Sir y Fflint), 1/6 (Sir Gaernarfon ac Ynys Môn), 1/7 (Sir Feirionnydd a Sir Drefaldwyn), 24 (Iwmyn Sir Ddinbych) a 25 (Iwmyn Sir Drefaldwyn ac Iwmyn Ceffyl Cymreig). Mae dau o'r naw anrhydedd brwydr yn ymddangos yn lliwiau'r gatrawd.

Teitl Saesneg swyddogol y gatrawd yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf oedd The Royal Welsh Fusiliers. Caiff y sillafiad hwn ei ddefnyddio yn yr arddangosfa. Mabwysiadwyd sillafiad y fersiwn Saesneg 'Welch' yn swyddogol ym 1920.

GWRES Y GAD

THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol
Cymreig yn yr Aifft a
Phalestina yn ystod y
Rhyfel Byd Cyntaf

The Royal Welsh
Fusiliers in Egypt and
Palestine during the
First World War

The fighting in Egypt and Palestine was seen as a sideshow by many during the First World War. Since then, the front has barely featured in the popular memory except as a backdrop to David Lean's famous film, Lawrence of Arabia. However, it was the second most important theatre of operations for Britain after the Western Front.

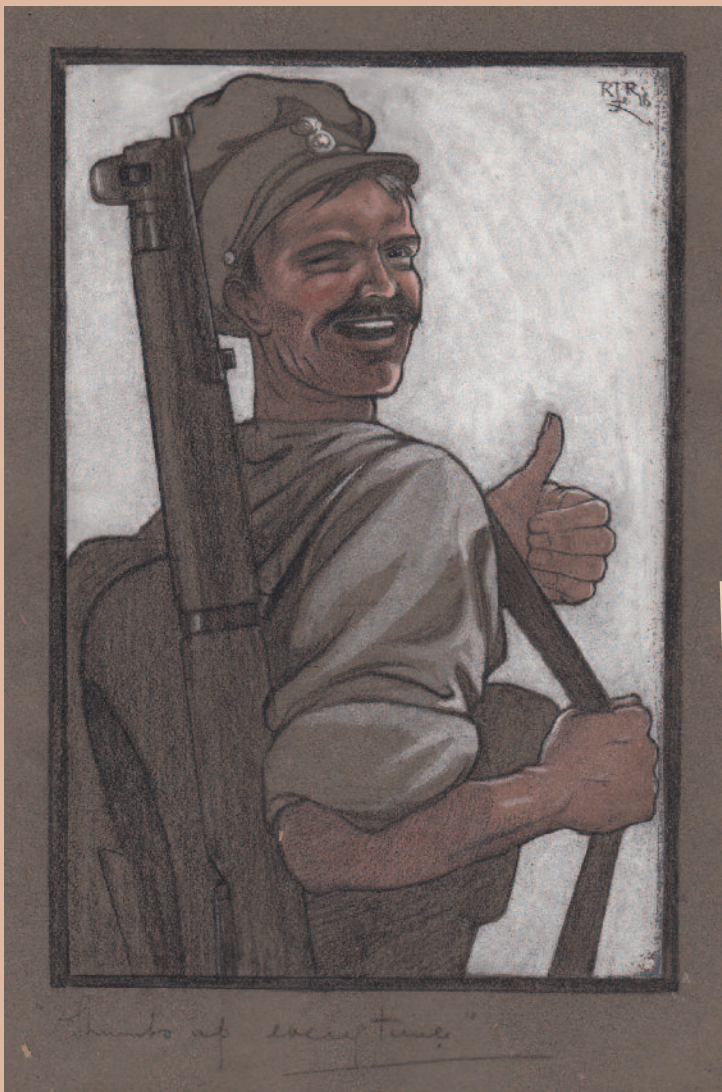
Five battalions of the Royal Welsh Fusiliers fought across the deserts of the Sinai Peninsula and the Negev, and battled through the rugged hills and valleys of Palestine:

1/5th (Flintshire), 1/6th (Carnarvonshire & Anglesey), 1/7th (Merionethshire & Montgomeryshire), 24th (Denbighshire Yeomanry) & 25th (Montgomeryshire Yeomanry & Welsh Horse Yeomanry). Two of the campaign's nine battle honours appear on the regiment's colours.

The official title of the regiment during the First World War was the Royal Welsh Fusiliers. This spelling will be used in the exhibition. The 'Welch' spelling was officially adopted in 1920.

PAM? | WHY?

Darlun gan Lt. Richard Lunt Roberts, 6ed FfBC
Drawing by Lt. Richard Lunt Roberts, 6th RWF

- Band, Bataliwn 2il
- Garrison Ffiwsilwyr
- Brenhinol Cymreig, Cairo
- Band, 2nd Garrison
- Battalion Royal Welsh
- Fusiliers, Cairo

Gafr y Gatrawd, gyda'r Uwch-gapten Gafr, yr Aifft
The Regimental Goat, accompanied by the Goat Major, Egypt

Croesi Camlas Sŵes - priffordd o'r Môr Mediteranaidd
i'r Môr Coch ac yna i Gefnforoedd Indiaidd.

Crossing the Suez Canal — the super highway from
the Mediterranean Sea to the Red Sea and on to the
Indian Ocean

Treuliodd y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig dros ddwy flynedd yn ymladd ym myddin Ottoman Twrcaidd yn yr Aifft a Phalesteina. Budd hanfodol Prydain yn yr Aifft oedd Camlas Sŵes. Roedd y ddyfrffordd hir 102 milltir (162 km) yn rhoi ffordd gyflym rhwng Prydain a'i gwladfeydd a thiriogaethau – India, Awstralia a Seland Newydd.

Yn araf iawn ehangodd y cynllun o amddiffyn y gamlas i gael hyder i annog brwydrau ym Mhalesteina a chael gwared â chynghreiriad yr Almaen, sef Twrci o'r rhyfel. Dywedodd y 'Dwyreiniwyr' bod y blaen yn hanfodol gan fod Prydain angen i'r ymerodraeth ennill y rhyfel. Gwelodd y 'Gorllewinwyr' yr ymgyrch fel gwrthdyniad yn dargyfeirio dynion a deunyddiau gwerthfawr o'r Ffrynt Orllewinol.

Mae canlyniadau'r ymladd yn yr Aifft a Phalesteina dal yn cael ei ddadlau. Bu i'r ymgyrch, ynghyd â Gwrthryfel yr Arabiaid a chytundebau cyfrinachol y cynghreiriad, ac addewidion cyhoeddus wedi gadael etifeddiaeth sydd yn dal i effeithio'r byd heddiw. Roedd rhaniad yr Ymerodraeth Ottoman, annibyniaeth yr Arabiaid a'r sefydliad cythryblus o Wladwriaeth Israel yn hadau a wasgarwyd yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf.

DIOLCHIADAU

Delweddau: RWF 3903, 3217 & 3038A

The Royal Welsh Fusiliers spent over two years fighting the Ottoman Turkish army in Egypt and Palestine. Britain's vital interest in Egypt was the Suez Canal. The 102 mile (162 km) long waterway provided a short cut between Britain and her colonies and dominions – India, Australia and New Zealand.

Gradually the plan expanded from defending the canal to winning morale boosting battles in Palestine and knocking Turkey, Germany's ally, out of the war. 'Easterners' said the front was vital because Britain needed the empire to win the war. 'Westerners' saw the campaign as a distraction diverting valuable men and materials from the Western Front.

The consequences of the fighting in Egypt and Palestine are still debated. The campaign, combined with the Arab Revolt and the Allies' secret agreements and public promises left a legacy that still affects the world today. The partition of the Ottoman Empire, Arab independence and the eventual establishment of the State of Israel were all seeds sown during the First World War.

ACKNOWLEDGEMENTS

Images: RWF 3903, 3217 & 3038A

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

GWRTHDARO'R DWYRAIN - BYWYD YN YR AIFFT

EASTERN ENCOUNTERS - LIFE IN EGYPT

Cafodd y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig, fel yr holl filwyr Prydeinig, dipyn o sioc wrth gyrraedd yn yr Aiff. Gyda baich agweddau Ewropeaidd eu cenhedlaeth, roedd rhai yn rhyfeddu at y safleoedd hynafol, llawer yn archwilio'r basarau a hyfrydwch prif ddinas yr Aiff, tra bo'r aroglau a synau diarth yn troi ar eraill.

Unwaith dechreuodd yr ymladd, bachodd y rhan fwyaf o'r milwyr y cyfle am wythnos o wyliau yng Nghairo neu Alecsandria a phleserau bywyd sifiliaid a gwâr yr oedd gan y ddwy ddinas i'w cynnig.

The Royal Welsh Fusiliers, like all British soldiers, experienced a profound culture shock on arrival in Egypt. Carrying the baggage of European attitudes of their generation, some were fascinated by the ancient sites, many explored the bazaars and the delights of Egypt's capital city, while others were repulsed by the foreign smells and sounds.

Once the fighting started, most soldiers grabbed at the chance for a week's leave in Cairo or Alexandria and the pleasures of civilian and civilized life that the two cities offered.

Amwelodd llawer o'r ffiwsilwyr â'r safleoedd hanesyddol pan oeddent yn yr Aiff. Roedd y Sffincs a Phyramid Cheops yn Gisa ar y llwybr twristiaid.

Many fusiliers visited the historic sites while they were based in Egypt. The Sphinx and the Pyramid of Cheops at Giza were on the tourist trail.

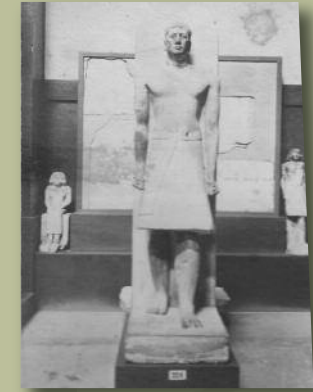
Cairo o'r ddinasgaer
Cairo from the Citadel

Ffiwsilwyr ger y Sffincs a Phyramid yn Gisa
Soldiers in front of the Sphinx & Pyramid at Giza

Teml a Mosg yn Lucsor
Luxor Temple & Mosque

Amgueddfai'r Hynafiaethau Eifftaidd
Museum of Egyptian Antiquities

Mosg
A Mosque

Roedd bod yn yr Aiff yn golygu dod ar draws crefydd arall, sef Islam.

Being stationed in Egypt meant encountering another religion, Islam.

Y Carped Sanctaidd
The Holy Carpet

Mae albwm Warren Richards yn cynnwys sawl ffotograff o'r Carped Sanctaidd a'i arddangosiad cyhoeddus cyn cael ei gyflwyno i'r Haj.

Warren Richards' album includes several photographs of the Holy Carpet and its public display prior to the Haj.

Gwesty'r Shepheard
Shepherd's Hotel

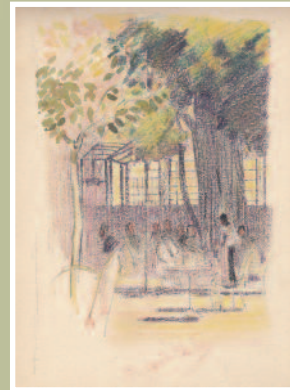

Roedd swyddogion yn hoffi cyfarfod yng Ngwesty'r Shepheard, Cairo, pan oeddent ar wyliau.

Roedd y Cadfridog Murray, cadlywydd Byddin Imgyrchol yr Aiff, yn cwyno fod bywyd llawer gormod o'r swyddogion yn cylchdroi o amgylch y gwesty hwn yn hytrach na'u dyletswyddau milwrol.

Officers liked to meet up at Shepherd's Hotel, Cairo, when on leave. General Murray, commander of the Egyptian Expeditionary Force, complained that life for too many officers revolved around this hotel rather than their military duties.

Caffi Groppi
Groppi's cafe

Roedd caffi'r patissier o'r Swistir, Giacomo Groppi, yn lle poblogaidd yng Nghairo.

The Swiss patissier, Giacomo Groppi's café was a popular haunt in Cairo.

Carïwr dwr
Water carrier

Roedd Eifftiaid lleol yn ennill bywoliaeth yn cynnig gwasanaethau a diddanu'r Ewropeaid a oedd yn ymweld. Roedd y rhyfel wedi lladd y diwydiant twristiaid nes daeth y Fyddin Brydeinig.

Local Egyptians earned a living offering services and entertaining the visiting Europeans. The war killed off the tourist trade until the British Army arrived.

Eifftiwr
Egyptian man

Gwnaeth Richard Lunt Roberts ddarluniau hardd o rai o'r trigolion lleol. Roedd ganddo ddiddordeb yn y gwahanol genedlaethau oedd yn byw yn yr Aiff.

Richard Lunt Roberts produced some fine drawings of the local inhabitants. He was interested in the different nationalities living in Egypt.

Merched o'r Aiff
Egyptian women

Mae albymau ffotograffau milwyr o ferched llawer o luniau o ferched - y rhai a luniwyd i ddarparu ar gyfer ffantasiau dynion a hefyd ffotograffau o ferched wrth eu gwaith.

Soldiers' photograph albums contain many photographs of women - both the ones produced to cater to male fantasies and also photographs of women at work.

Cwch Eifftaidd a gweryll
Bedwinaidd
Egyptian boat and Bedouin encampment

Gwasanaethodd Richard Lunt Roberts gyda 6ed Bataliwn Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig. Mae ei ddarluniau yn datgelu ei bleser wrth archwilio'r Aiff: yr anialwch, y camlesi a'r ffordd wahanol o fyw.

Richard Lunt Roberts served with the 6th Battalion Royal Welsh Fusiliers. His drawings reveal his pleasure in exploring Egypt: the desert, the canals and the different way of life.

DIOLCHIADAU | ACKNOWLEDGEMENTS

Delweddau | Images: RWFM 3903, 3190, 3217, 8723.13, 3038A

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aiff a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf | The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

YR YMERO DRAETH OTOMAN | THE OTTOMAN EMPIRE

YR YMERO DRAETH OTOMAN . 1914 ~ 1918 . THE OTTOMAN EMPIRE

ALLWEDD KEY

- Rheilffyrdd ar agor — Railways open
- Rheilffyrdd wedi'u cynllunio neu'n cael eu hadeiladu — Railways planned or under construction
- Hanes Ymerodraeth Otoman — History of the Ottoman Empire
- Ymgyrchoedd Milwrol – ffryntiau yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf — Military campaign – fronts during the First World War
- Anrhydeddau Brwydrau'r Ffwsilwyr Brenhinol Cymreig — Battle Honours of the Royal Welsh Fusiliers
- Anrhydeddau Brwydrau sy'n ymddangos ar y baneri Catrodol — Battle Honours which appear on the Regimental colours

MAP YN SEILIEDIG AR AROHWNG GWBREDIDOR GAN SEFYDIDD DDAIARYDDOL CAERDDIN. A GYHOEDDIDYD GAN JOHN BARTHOLOMEW & CO.
MAP BASED ON ORIGINAL SURVEY BY THE EDINBURGH GEOGRAPHICAL INSTITUTE, PUBLISHED BY JOHN BARTHOLOMEW & CO.

Rhyddhaodd y Rhyfel Byd Cyntaf ymchwydd o genedlaetholdeb gyda chanlyniadau dychrynlydd. Mae ffotograffau o erchylltra Twrciaidd tuag at Arminiaid a ffoaduriaid o Gircasa yn ffoi erlyniad yn ymddangos mewn sawl albwm luniau milwyr.

The First World War released a surge of nationalism with terrible consequences. Photographs of Turkish atrocities against the Armenians and of Circassian refugees fleeing persecution appear in several soldiers' photograph albums.

Y cadlywydd Almaenaidd, Erich von Falkenhayn, a Djemal Pasha (barf), llywodraethwr milwrol Otoman Syria, tu allan i Gromen y Graig yn Jerwsalem. Von Falkenhayn oedd yn gyfrifol am y lluoedd Otoman ym Mhalestina, Medi 1917 – Chwefror 1918.

The German commander, Erich von Falkenhayn, and Djemal Pasha (bearded), the Ottoman military governor of Syria, outside the Dome of the Rock in Jerusalem. Von Falkenhayn was in charge of Ottoman forces in Palestine, September 1917 – February 1918.

Roedd cymorth milwrol Almaenaidd yn cynnwys anfon awyrennau a lle awyr i Balestina. Dim ond yn hwyr yn 1917 y cafodd y Cynghreiriaid oruchafiaeth yn yr awyr, yn dilyn ymddangosiad yr awyren ymladd Bristol.

German military assistance included sending aircraft and aircrew to Palestine. The Allies only gained air superiority in late 1917 following the arrival of the Bristol fighter aircraft.

The Ottoman Sultan in Constantinople (Istanbul) ruled over a multi-national empire of many different faiths. Turkey in the late 19th century was known as the 'sick man of Europe'. The empire suffered a series of defeats and humiliations and by 1913 had lost almost all its lands in Europe and Africa.

In 1908 the Young Turk movement came to power, formed an alliance with Germany and started to modernize Turkey's system of government and its armed forces. As the Allies would discover, the sick man was fighting fit by the time the two sides met on the battlefield in 1915.

ACKNOWLEDGEMENTS

Photographs: RWFM 3190A, 8387A, 8387J & 8418S
Ottoman Empire Map: Carl Parry

"The Turkish soldier was not much in appearance from the point of view of equipment, but for all that he was a courageous fighter."

Captain John More, 6 FfBC
Captain John More, 6 RWF

Bu'r Swltan Otoman yng Nghaer Cystennin (Istanbul) yn teyrnasu dros ymerodraeth sawl cenedl gyda sawl gwahanol ffydd. Yn y G19 hwyr, roedd Twrci yn adnabyddus fel 'gŵr gwael Ewrop'. Roedd yr ymerodraeth wedi dioddef cyfres o orchfygiadau a sarhad, ac erbyn 1913 roedd wedi colli bron ei holl diroedd yn Ewrop ac Affrica.

Ym 1908, daeth mudiad Twrciaidd Ifanc i rym, ffurfiodd gynghrair â'r Almaen a dechreuodd foderneiddio system llywodraeth Twrci a'i luoedd arfog. Fel byddai'r Cynghreiriaid yn gweld, roedd y gŵr gwael wedi llwyr wella erbyn pan fyddai'r ddwy ochr yn cwrdd ar faes y gad yn 1915.

CYDNABYDDIAETHAU:

Fotograffau: RWFM 3190A, 8387A, 8387J & 8418S
Map yr Ymerodraeth Otoman: Carl Parry

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aiff a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

GROESI'R SINAI | CROSSING SINAI

O dan gyfarwyddyd y Peirianwyr Brenhinol, adeiladodd Corfflu Llafur yr Aifft y llinell rheilffordd, rhoi rhwyd wifrau ar ffyrdd a pheipen ddŵr ar draws y Sinai.

Under direction from the Royal Engineers, the Egyptian Labour Corps built the railway line and the 'wire netting' roads, and laid the water pipe across Sinai.

Roedd goruchwylwyr Eifftaidd o'r enw reises a bash reises yn gofalu am y llafurwyr. Roedd disgyblaeth yn galed, ond roedd y gweithwyr yn cael tâl.

Egyptian overseers, known as reises and bash reises supervised the labourers. Discipline was harsh, but the workers were paid.

Roedd misoedd yr haf yn cael eu treulio yn hyfforddi, ar ragchwilio ac amddiffyn yn erbyn cyrhoedd y gelyn.

The summer months were spent training, on reconnaissance and guarding against enemy sorties.

● Romani, noson 4/5 Awst 1916.
● Bataliwn 5, 6 a 7 FfBC fu'n
● ymladd yn y frwydr hon.
● Romani, the night of August
● 4th / 5th 1916. The 5th, 6th
● and 7th Battalions RWF saw
● action in this battle.

Yn fuan ym 1915 defnyddiodd y Twrciaid y gwerddonau i groesi'r Sinai ac ymosod ar Gamlas Sŵes. Roedd y Prydeinwyr yn sylweddoli nad oedd hi'n bosibl amddiffyn y gamlas trwy ei gwarchod. Roedd yn rhaid iddynt reoli llwybrau'r minteioedd rhwng yr Aifft a Phalestina.

In early 1915 the Turks used the oases to cross Sinai and attack the Suez Canal. The British realized it was not possible to defend the canal by guarding it. They had to control the caravan routes between Egypt and Palestine.

Roedd diogelu'r Sinai yn golygu bod angen lluoedd ar y tir ac roeddent angen bwyd, dŵr ac offer. Cyflogodd y Prydeinwyr weithlu'r Aifft i adeiladu llinell rheilffordd a ffyrdd ar draws y Sinai, yn ogystal â pheipen prif gyflenwad dŵr ar gyfer milwyr, ceffylau a chamelod sychedig.

Securing Sinai needed troops on the ground and they required food, water and equipment. The British employed Egyptian labour to build a railway line and roads across Sinai, as well as a mains pipe to supply water for thirsty soldiers, horses and camels.

Ym mis Awst 1916 ceisiodd y Twrciaid sathru ar gynlluniau'r Prydeinwyr trwy ymosod ar eu gwersyll yn Qatiya yng ngogledd-orllewin Sinai. Diogelodd eu gorchfygiad ym Mrwydr Romani Gamlas y Sŵes a chlirio'r ffordd i symud ymlaen tuag at Balestina.

In August 1916 the Turks attempted to thwart the British plans by attacking their base at Qatiya in north-west Sinai. Their defeat in the Battle of Romani secured the Suez Canal and cleared the way to advance towards Palestine.

DIOLCHIADAU

Darluniau a ffotograffau gan Richard Lunt Roberts, 6FfBC
Delweddau: RWFM 3093 & 6598H

ACKNOWLEDGEMENTS

Drawings and photographs by Richard Lunt Roberts, 6RWF
Images: RWFM 3093 & 6598H

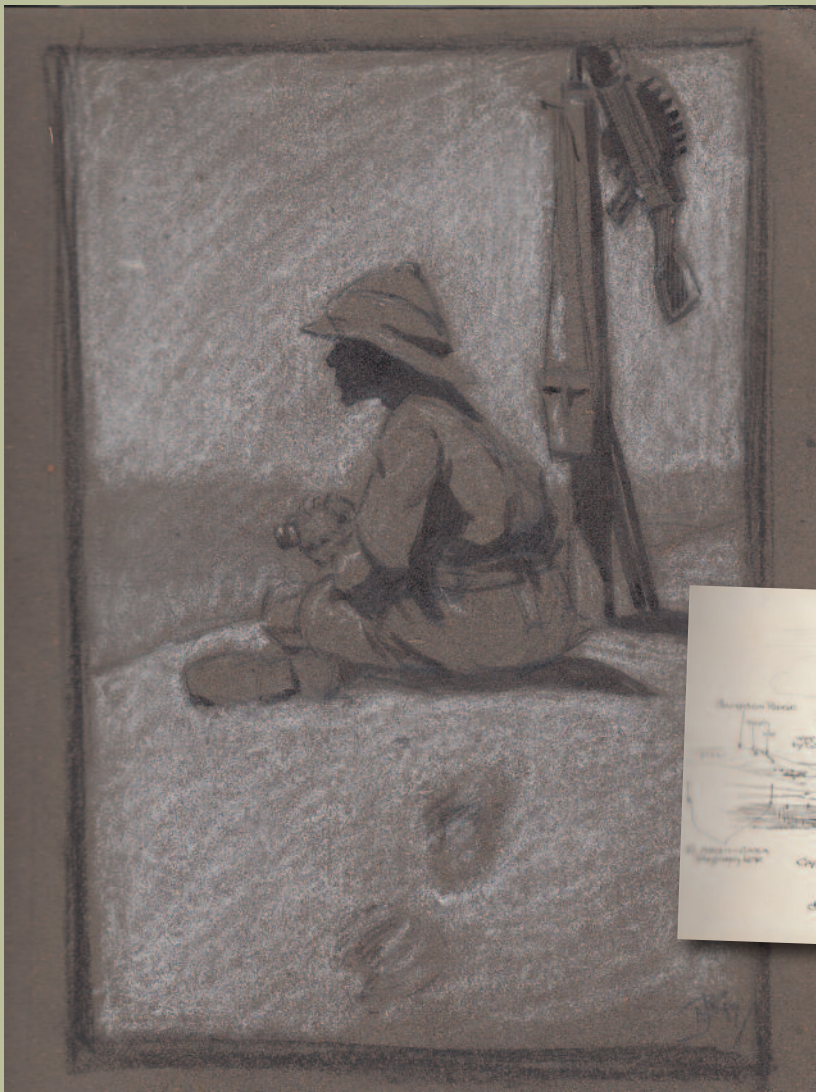
GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

BRWYDRAU I GASA | THE BATTLES FOR GAZA

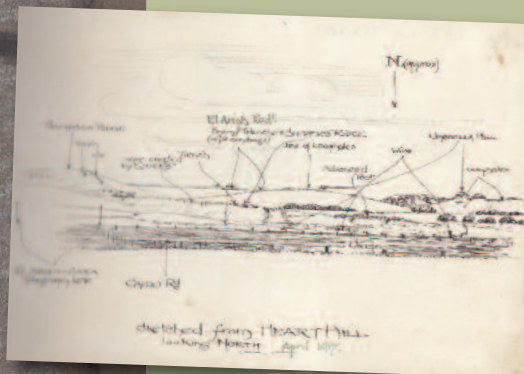
Piced gwrth-awyrennau, El Arish, Chwefror 1917. Roedd El Arish yn werddon yng ngogledd-ddwyrain Sinai ac yn garreg lamu i Gaza. Darlun gan Richard Lunt Roberts, 6FFBC

Anti-aircraft piquet, El Arish, February 1917. El Arish was an oasis in north-east Sinai and a stepping stone to Gaza. Drawing by Richard Lunt Roberts, 6RWF

5FFBC cyn 'stunt' Gasa, 1917. Colledion 5FFBC ym Mrwydr Gyntaf Gasa: Lladdwyd 37, anafwyd 194 a 9 ar goll.

5RWF before Gaza 'stunt', 1917. 5RWF losses at the First Battle of Gaza: 37 killed, 194 wounded and 9 missing.

- Roedd 6FFBC wrth yr hyn a elwid yn Heart Hill ar y rheng flaen ar ôl Ail Frwydr Gasa.
- Roedd y Twrciaid i fyny ar Umbrella Hill.
- 6RWF were at Heart Hill on the front line after the Second Battle of Gaza. The Turks were up on Umbrella Hill.

6FFBC - Pryd cyn yr ymosodiad cyntaf ar Gasa. Yfwch, bwytewch a byddwch lawen am yfory... Colledion 6FFBC ym Mrwydr Gyntaf Gasa: Lladdwyd 14, anafwyd 148 a 3 ar goll.

6RWF - A meal before the first attack on Gaza. Eat, drink and be merry for tomorrow... 6RWF losses at the First Battle of Gaza: 14 killed, 148 wounded and 3 missing.

Ymdreiglâd Cenhadaeth

Rhagfyr 1916, Yr Aifft — Roedd y Cadfridog Murray, cadlywydd Byddin Ymgyrchol yr Aifft, yn bwriadu cryfhau sefyllfa'r Cymheiriaid ar y ffin â Phalestina ac aflonyddu ar system rheilffordd y Twrciaid. Yn ôl yn Llundain, roedd David Lloyd George, y prif weinidog newydd, yn fwy uchelgeisiol. Roedd yr ysbryd yn isel. Efallai byddai cyrch ar Balestina a mynediad buddugoliaethus i Jerwsalem yn codi'r hwyliâu?

Gyda'r nos 26 Mawrth 1917, Brwydr Gyntaf Gasa — roedd y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig wedi helpu i ddiogelu'r tir uchel yn edrych dros y ddinas, roedd Marchoglu Awstralia yn y cyffiniau, ac ym mhencadlys yr Almaenwyr, roedd y panig yn dechrau gafael. Yna dechreuodd niwl o ddryswch llwyr; gorchmynnodd cadfridogion Murray enciliad. Erbyn iddynt sylweddoli eu camgymeriad, roeddent wedi colli'r fantais i'r Twrciaid.

Roedd Ail Frwydr Gasa dair wythnos yn ddiweddarach yn drychineb. Roedd y Twrciaid wedi gwella amddiffynfeydd y ddinas ac roedd von Kressenstein, eu cadlywydd Almaenaidd, wedi dod â milwyr wrth gefn i mewn. Ni allai enw da Murray orosi'r cam mawr hwn yn ôl. Byddai ei olynnydd ar ei ffordd yn fuan iawn.

DIOLCHIADAU

Delweddau: RWF 3903, 8409C & 8723.13

Mission Creep

December 1916, Egypt — General Murray, commander of the Egyptian Expeditionary Force, planned to strengthen the Allied position on the border with Palestine and disrupt the Turkish railway system. Back in London, David Lloyd George, the new prime minister, was more ambitious. Morale was low. Perhaps an invasion of Palestine and a triumphant entry into Jerusalem would lift the gloom?

Early evening March 26th 1917, the First Battle of Gaza — the Royal Welsh Fusiliers had helped to secure the high ground overlooking the city, the Australian Cavalry were in the outskirts, and at the German HQ panic had set in. Then a sea mist of confusion rolled in; Murray's generals ordered a retreat. By the time they realized their error, they had lost the initiative to the Turks.

The Second Battle of Gaza three weeks later was a disaster. The Turks had improved the city defences and von Kressenstein, their German commander, had brought in reinforcements. Murray's reputation could not survive this setback. His replacement would soon be on his way.

ACKNOWLEDGEMENTS

Images: RWF 3903, 8409C & 8723.13

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

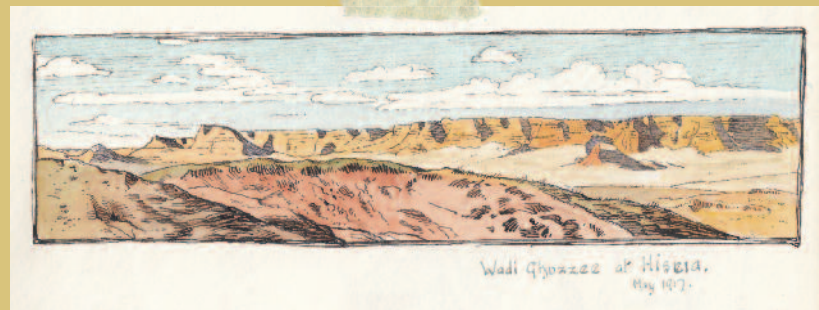

YMDDANGOSIAD ALLENBY | ALLENBY'S ARRIVAL

Y Cadfridog Edmund Allenby (ar y dde), a oedd yn adnabyddus fel 'Y Tarw', cyd-lywydd Byddin Ymgyrchol yr Aiff, 1917-19.

General Edmund Allenby (right), known as 'The Bull', commander of the Egyptian Expeditionary Force, 1917-19.

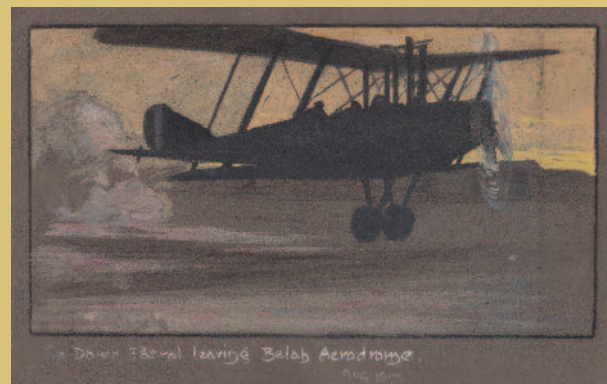
Wadi Ghuzze — y gwely afon tymhorol i'r de o Gasa a'r brif drawwyfa a chanolfan ar gyfer lluoedd y Cynghreiriaid yn ystod haf 1917. Roedd y FfBC wedi'i gwrsylla ar ei hyd yn toddi yn y gwres ac yn cael eu poenydio gan bryfed, chwain, llau a sgorpionau.

Wadi Ghuzze — the seasonal river bed south of Gaza and the main thoroughfare and base for Allied troops during summer 1917. The RWF were stationed along its length sweltering in the heat and tormented by flies, fleas, lice and scorpions.

Carnedd goffa, Khuweilfeh, yn nodi'r ornest i gipio a dal y bryn hwn rhwng Beersheba a Hebron.

Memorial cairn, Khuweilfeh, marking the struggle to capture and hold this hill between Beersheba and Hebron.

Patrol Gwawr yn gadael maes awyr Belah yn ne Palestina. Roedd rhagchwilad awyrol ac atal rhagchwilad awyrol y gelyn yn hanfodol i lwyddiant y Drydedd Frwydr yn Gasa.

Dawn Patrol leaving Belah aerodrome in southern Palestine. Aerial reconnaissance and preventing enemy reconnaissance were crucial to success at the Third Battle of Gaza.

Cyrhaeddodd y Cadfridog Edmund Allenby yr Aiff ar 27 Mehefin 1917. Ei orchmynion oedd cipio Jerwsalem cyn y Nadolig. Gydag o daeth Allenby â synnwyr newydd o bwrpas. Ail-drefnodd luoedd y Cynghreiriaid a chododd ysbryd y milwyr gyda ffocws newydd ar ymarfer brwydro a chysuron y fintai.

Roedd y Twrciaid yn aros yn Gasa am y drydedd frwydr am y ddinas. Yn lle hynny, ar 31 Hydref 1917, ymosododd lluoedd Allenby y berfeddwlad yn Beersheba. Ymosododd 4ydd Marchoglu Ysgafn Awstralia'r amddiffyniadau i'r ddinas gan fynd yn syth i mewn i'r llyfrau hanes. Yn ôl tuag at Gasa, ymladdodd y 5ed, 6ed a'r 7fed FfBC i ddiogelu a dal Khuweilfeh. Er gwaetha'r tanio cyfeillgar, fe amsugnwyd cronfeydd wrth gefn Twrciaid allweddol ganddynt a oedd i fod i warchod Gasa. Dros nos ar y 6ed / 7fed Tachwedd, gadawodd y Twrciaid y ddinas a dianc tua'r gogledd.

Roedd y ffordd i Jerwsalem ar gyfer y Cymheiriaid trwy fryniau Jwdea yn anodd. Ymlwybrodd milwyr ac anifeiliaid y lluoedd trwy law ac eira, yn fwd o'u corryn i'w sawdl ac yn byw ar hanner dogni. Tra bo'r 158 Frigâd (5ed, 6ed a 7fed FfBC) yn cadw'r ffordd gyflenwi hanfodol o Beersheba i Hebron ar agor; gwithiodd y 231 Frigâd tua'r gogledd-ddwyrain am Jerwsalem a'r fuddugoliaeth ysbrydoledig yr oedd Lloyd George yn crefu amdani.

DIOLCHIADAU

Darluniau gan Richard Lunt Roberts, 6FfBC Delweddau: RWFM 3903, 8387A & 8387J

General Edmund Allenby arrived in Egypt on June 27th, 1917. His orders were to capture Jerusalem before Christmas. Allenby brought with him a new sense of purpose. He re-organized the Allied forces and raised the morale of the ordinary soldier with a new focus on battle training and troop comforts.

The Turks were waiting at Gaza for the expected third battle for the city. On October 31st, 1917, Allenby's forces attacked inland at Beersheba instead. The 4th Australian Light Horse charged over the defences into the city and the history books. Back towards Gaza, the 5th, 6th and 7th RWF fought hard to secure and hold Khuweilfeh. Despite the friendly fire, they sucked in crucial Turkish reserves intended to protect Gaza. The Turks abandoned the city overnight on 6th / 7th November and escaped north.

The way to Jerusalem for the Allies through the Judean Hills was hard. Soldiers and pack animals struggled through rain and snow, caked in mud and living off half rations. While the 158th Brigade (5th, 6th and 7th RWF) kept the vital supply road from Beersheba to Hebron open; the 231st Brigade (24th & 25th RWF) pushed north-east towards Jerusalem and the morale boosting victory Lloyd George craved.

ACKNOWLEDGEMENTS

Drawings by Richard Lunt Roberts, 6RWF Images: RWFM 3903, 8387A & 8387J

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aiff a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

BYWYD MEWN RHYFELGYRCH | LIFE ON CAMPAIGN

DIOLCHIADAU | ACKNOWLEDGEMENTS
Delweddau | Images: RWFM 8409A, 6598H, 3217, 3101, 3038A & 8723.10

Milwyr 5FfBC, rhywle ym Mhalestina
5RWF soldiers, somewhere in Palestine

Roedd pob camel yn cario dau danc dŵr o'r enw fantasses. Gallai pob tanc ddal 12 galwyn (55 litr).
Each camel carried two water tanks called fantasses. Each tank could hold 12 gallons (55 litres).

Roedd camelod yn hanfodol. Roeddent yn cario bwyd, dŵr, arfau a chyflenwadau.
Camels were vital. They carried food, water, ammunition and supplies.

Roedd yr anafedigion yn cael eu cludo ar gamelod. Roedd y daith yn hynod anghyfforddus.
The wounded were transported on camels. The ride was incredibly uncomfortable.

Mae byddin yn gorymdeithio ar ei stumog. Roedd gan y cogyddion Indiaidd hyn waith pwysig i'w wneud.
An army marches on its stomach. These Indian cooks had an important job to do.

Dau filwr, 6FfBC, yn gweryslla rhywle ger ffin yr Aifft a Phalestina.
Two soldiers, 6RWF, bivouacked somewhere near the Egypt-Palestine border

Dosbarth peiriant saethu - digwyddodd yr hyfforddiant yn ystod misoedd yr haf pan oedd yn rhy boeth i ymladd.
Machine gun class - training occurred during the summer months when it was too hot to fight.

"No one can get a real insight into the campaign who does not realize the absence of comfort, shelter, water, facilities for washing, drying clothes, replenishing boots and clothing, the changes of temperature day and night when extra clothing cannot be carried - which the troops were subjected to."

Brigadydd-Gadfridog H.A. 'Monkey' Vernon,
Prif Swyddog, 158fed Brigâd, 53edd Adain (Cymru)

Brigadier-General H.A. 'Monkey' Vernon,
Commanding Officer, 158 Brigade, 53rd (Welsh) Division

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

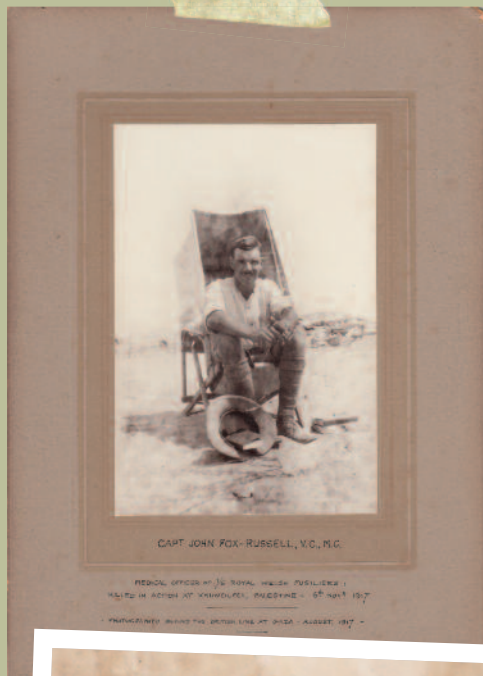

GWROLDEB | FOR VALOUR

DIOLCHIADAU | ACKNOWLEDGEMENTS
Delweddau | Images: RWFM 0007c, 3101, 5289c & 8128c

Corporal John Collins, Y Groes Fictoria, 25ain FfBC
Corporal John Collins, V.C., D.C.M., 25th RWF

Capten John 'Foxy' Fox Russell, Y Groes Fictoria, Y Groes Filwrol, Gasa, Awst 1917

Captain John 'Foxy' Fox Russell, V.C., M.C., Gasa, August 1917

Cyflwyno'r Groes Fictoria yn y cae i Ringyll Collins
Presentation of V.C. in the field to Sergeant Collins

attack.
Capt. JOHN FOX RUSSELL, R.A.M.C.—He showed the greatest courage and skill in collecting wounded men of all regiments, and in dressing them, under continuous shell and rifle fire.

- Meddyg cymwys a gwirfoddolwr gyda 1/6ed Bataliwn (Sir Gaernarfon ac Ynys Môn)
- Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig
- A qualified doctor and volunteer with 1/6th Battalion (Carnarvonshire & Anglesey) Royal Welsh Fusiliers

Cafodd y Corporal John Collins ei Groes Fictoria yn ystod yr ymosodiadau i gael Beersheba ar 31 Hydref, 1917. Roedd rhaid i'r Bataliwn 25ain FfBC groesi tir agored i gyrraedd amddiffynfeydd Twrcaidd, ac yn y bore, bu i Collins beryglu ei fywyd nifer o weithiau wrth gario milwyr wedi'u clwyfo i loches. Mae'r dyfyniad i'w Groes Fictoriaidd yn nodi:

Corporal John Collins earned his Victoria Cross during the fighting to capture Beersheba on October 31st, 1917. The 25th Battalion RWF had to cross open ground to reach the Turkish defences and in the morning Collins risked his life several times while carrying wounded soldiers to cover. The citation for his V.C. states:

“Corporal Collins was conspicuous in rallying and leading his command. He led the final assault with the utmost skill, in spite of heavy fire at close range and uncut wire. He bayoneted fifteen of the enemy, and with a Lewis-gun section pressed on beyond the objective and covered the reorganization and consolidation most effectively, although isolated and under fire from snipers and guns. He showed throughout a magnificent example of initiative and fearlessness.”

Capten John Fox Russell oedd y Swyddog Meddygol ar gyfer y 1/6ed Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig. Cafodd Groes Filwrol am ei ddewrder yn achub a thrin y clwyfedig yn ystod ymosodiadau Brwydr Cyntaf Gasa. Ar 6 Tachwedd 1917, yn ystod ymosodiadau angerddol yn Khuweilfeh yn y Drydedd Brwydr Gasa, cafodd ei ladd wrth geisio mynd at y rhai wedi'u clwyfo. Mae wedi cael ei gladdu yn Beersheba. Mae'r dyfyniad i'w Groes Fictoriaidd yn nodi:

Captain John Fox Russell was the Medical Officer for the 1/6th Royal Welsh Fusiliers. He was awarded the Military Cross for his bravery in rescuing and treating the wounded while under fire at the First Battle of Gaza. On 6th November 1917 during the intense fighting at Khuweilfeh in the Third Battle of Gaza he was killed while attending to the wounded. He is buried at Beersheba War Cemetery in Israel. The citation for his posthumous V.C. reads:

“For most conspicuous bravery displayed in action until he was killed. Captain Russell repeatedly went out to attend the wounded under murderous fire from snipers and machine-guns, and in many cases, when no other means were at hand, carried them in himself, although almost exhausted. He showed the greatest possible degree of valour.”

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

ENTRY OF THE WELSH TROOPS INTO JERUSALEM

Syr Frank Brangwyn, olew ar gynfas, 1931, ar benthg gan Amgueddfa Cymru
Sir Frank Brangwyn, oil on canvas, 1931, on loan from National Museum Wales

Comisiynwyd gan Bwyllgor Coffa'r Rhyfel Amgueddfa Genedlaethol Cymru
Commissioned by the War Memorial Committee of the National Museum of Wales

Y Cadfridog Allenby, tu allan i Giât Jaffa, Jerwsalem, 11.12.1917

General Allenby, outside the Jaffa Gate, Jerusalem, 11.12.1917

Y Cadfridog Allenby yn cyrraedd Jerwsalem trwy Giât Jaffa, 11.12.1917

General Allenby entering Jerusalem through the Jaffa Gate, 11.12.1917

Adroddodd patrolau o'r 74ain Adain yn gynnar ar 9 Rhagfyr 1917 bod lluoedd Twrci wedi ymgilio o Jerwsalem. Yn ôl adroddiadau swyddogol

Patrols from the 74th Division reported early on December 9th 1917 that Turkish forces had pulled back from Jerusalem. According to official reports

“... the 1/5th Welsh Regiment was under the walls of the Holy City at 0845, and in action near the cemetery on the Jericho Road at 0900.... Later in the day the 1/4th and 1/5th Welsh Regiment captured the Mount of Olives.”

Mae'r darlun yn dangos milwyr y Gatrawd Gymreig yn mynd i mewn i Jerwsalem trwy Giât Jaffa.

Ildiodd Maer Jerwsalem y ddinas ar 9 Rhagfyr i'r Cadfridog Allenby, wedi ceisio gwneud hynny sawl tro i bobl o statws is. Cafodd pob newyddion ei atal fel bod y Prif Weinidog yn gallu cyhoeddi'r newydd yn y Senedd y diwrnod canlynol. Ar 11 Rhagfyr, gan gydnabod pwysigrwydd y ddinas i'r Iddewon, Cristnogion a Mwslemiaid, cyrhaeddodd Allenby Jerwsalem ar droed trwy Giât Jaffa.

Cyrhaeddodd y 158 Frigâd gyffiniau'r ddinas ar 21 Rhagfyr. Gwersyllodd y milwyr yn Nyffryn Jehosophat gyda phencadlys y Frigâd yn edrych drostynt yn y Claf dai Almaenaidd ar Fynydd yr Olewydd. Roedd yn Nadolig hapus ond llwglyd – ac nid oedd y rhyfel drosodd.

The painting shows the soldiers of the Welsh Regiment entering Jerusalem through the Jaffa Gate.

The Mayor of Jerusalem surrendered the city on December 9th to General Allenby, having unsuccessfully tried to do so several times to more junior ranks earlier in the day. There was a news blackout so that the Prime Minister could announce the news in Parliament the next day. On December 11th Allenby, respecting the city's importance to Jews, Christians and Muslims, entered Jerusalem on foot through the Jaffa Gate.

158 Brigade (RWF) reached the outskirts of the city on December 21st. The soldiers camped in the Valley of Jehosophat overlooked by the Brigade HQ in the German Hospice on the Mount of Olives. It was a happy but hungry Christmas — and the war wasn't over.

CYDNABYDDIAETHAU

Fotograffau: 8387A | Paentiad: NMW A 2406

ACKNOWLEDGEMENTS

Images: 8387A | Painting: NMW A 2406

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aiffa a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

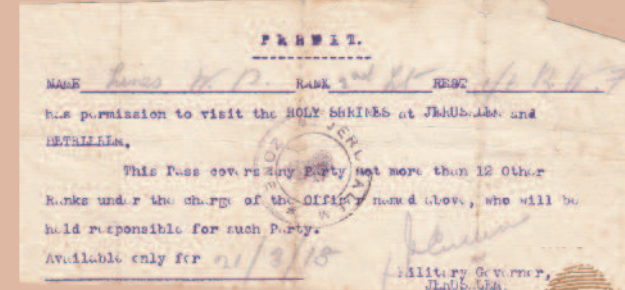
YMWELWYR Â'R TIR SANCTAIDD VISITORS TO THE HOLY LAND

Roedd llawer o filwyr yn gyfarwydd â Phalestina yn dilyn mynd i'r eglwys ac i'r Ysgol Sul. Wrth iddynt ymladd eu ffordd i'r gogledd, roeddent yn pasio trwy lefydd a grybwyllwyd yn y Beibl. I rai milwyr, roedd hyn yn rhoi ystyr arbennig i'r ymgyrch; roedd eraill yn canolbwyntio ar faterion mwy uniongyrchol megis bwyd, dŵr, a goroesi'r frwydr nesaf neu gadw'n gynnes yn ystod nosweithiau oer iawn y gaeaf.

Tyfodd llawer o filwyr i hoffi'r dirwedd garw, y bywyd gwyllt a'r haul. Pan ddaeth yr ymladd i ben, fe wnaethon nhw brynu cardiau post ac atgofion ar gyfer ffrindiau ac anwyliad yn ôl adref.

Many soldiers were familiar with Palestine from going to church and Sunday school. As they fought their way north, they passed through places mentioned in the Bible. For some soldiers, this gave the campaign a special meaning; others concentrated on more immediate matters such as food, water, and surviving the next battle or keeping warm in the bitterly cold winter nights.

Many soldiers grew to like the rugged landscape, the wildlife and the sunsets. When the fighting stopped, they bought postcards and souvenirs for friends and loved ones back home.

Trwydded Permit

Roedd Allenby, Cadlywydd Prydain, Byddin Ymgyrchol yr Aifft, yn awyddus i osgoi unrhyw ddwyn a difetha gan filwyr ar Safleoedd Sanctaidd Jerwsalem. Roedd perthynas dda â thrigolion Palestina yn flaenoriaeth uchel.

Allenby, the British Commander of the Egyptian Expeditionary Force, was keen to avoid any looting and desecration of the Holy Sites of Jerusalem by soldiers. Good relations with the inhabitants of Palestine were a top priority.

Mur yr Wylofaen Wailing Wall

Ymwelodd milwyr o'r Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig â safleoedd a oedd yn sanctaidd i Iddewon, Cristnogion a Mwslemiaid. Roedd pob grŵp crefyddol yn meddwl beth fyddai'n digwydd nawr gan fod Prydain wedi dod yn lle eu hunbeniaid Otoman Twrcaidd.

Soldiers from the Royal Welsh Fusiliers visited sites that were holy to Jews, Christians and Muslims. Each religious group was wondering what would happen now that the British had replaced their Ottoman Turkish overlords.

Eglwys y Beddrod Sanctaidd The Church of the Holy Sepulchre

Bethlehem

Ty'r Swper Olaf, Jerwsalem House of the Last Supper, Jerusalem

Roedd llawer o filwyr o Gymru wedi bod yn yr Ysgol Sul ac yn gwybod am nifer o safleoedd a grybwyllir yn y Beibl.

Many Welsh soldiers had been to Sunday School and knew the many sites that are mentioned in the Bible.

Cofroddion o'r Tir Sanctaidd Souvenirs from the Holy Land

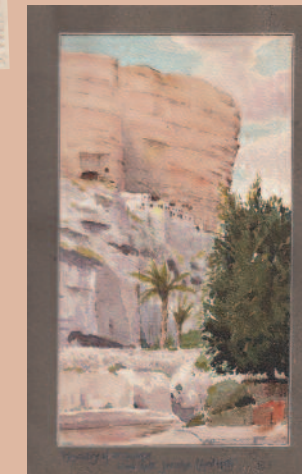
Nid oedd y Beibl yn paratoi ei ddarllenwyr ar gyfer tlodi a thralod dinas yn y Dwyrain Canol yn ystod y rhyfel. Roedd llawer o filwyr hefyd wedi eu siomi gyda sut oedd Jerwsalem yn cael ei marchnata, a oedd yn gwrthdaro â'u delwedd ddelfrydol o'r Tir Sanctaidd.

The Bible didn't prepare its readers for the poverty and squalor of a Middle Eastern city in wartime. Many soldiers were also disappointed by the commercialisation they encountered in Jerusalem which clashed with their idealized image of the Holy Land.

Gardd Gethsemane islaw Mynydd yr Olewydd Garden of Gethsemane, below the Mount of Olives

Jerwsalem o Fynydd yr Olewydd Jerusalem from the Mount of Olives

Mynachdy San Sior, Wadi Kelt, Ger Jerico, Ebrill 1918 Monastery of St. George, Wadi Kelt, near Jericho, April 1918

Wadi yn y Gwanwyn, Sinjil Ridge A Wadi in Spring, Sinjil Ridge

Canfu Lt. Richard Lunt Roberts harddwch ynghanol rhyfel a gofynion ymgyrch galed ar dir y gelyn, a gwnaeth gofnod o hyn. Gwelodd y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig ymladd yn y tri lleoliad hyn, neu gerllaw iddynt.

Lt. Richard Lunt Roberts found and recorded beauty in the midst of war and the demands of a tough campaign in hostile terrain. The Royal Welsh Fusiliers saw action at or near these three locations.

DIOLCHIADAU | ACKNOWLEDGEMENT

Delweddau | Images: RWFM 3903, 8387], 8723.13, & 6872N

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf | The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

ARMAGEDON A'R GADOEDIAD | ARMAGEDDON & ARMISTICE

Tel Asur, dechrau Mawrth 1918 - ymladdodd Brigâd 158 (FfBC) am sawl diwrnod er mwyn cipio a dal y man gweld hwn rhwng Jerwsalem a Nablus.

Tel Asur, early March 1918 — 158 Brigade (RWF) fought for several days to seize and hold this viewpoint between Jerusalem and Nablus.

Llythyr oddi wrth y Cadfridog Allenby at filwyr Byddin Ymgyrchol yr Aifft.

Letter to the soldiers of the Egyptian Expeditionary Force from General Allenby.

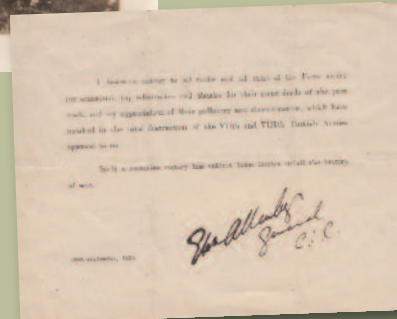

Pont Pontŵn, Afon Iorddonen - roedd Allenby yn awyddus i gadw cysylltiad â'r lluoedd Arabaidd o dan Emir Feisal a Lawrence o Arabia.

Pontoon bridge, River Jordan - Allenby was keen to maintain contact with the Arab forces under Emir Feisal and Lawrence of Arabia.

Milwr Algeriaidd yn gwarchod carcharorion rhyfel Twrcaidd.

Algerian soldier guarding Turkish prisoners of war.

Yng Ngwanwyn 1918, bu dwy ymdrech Allenby i groesi'r Iorddonen, meddiannu'r rheilffordd Hejaz ac uno â'r Arabiaid yn aflwyddiannus yn dilyn gwrthwynebiad Twrcaidd. Arweiniodd Ymosodiad y Gwanwyn yr Almaenwyr at sawl bataliwn yn cael eu galw yn ôl o Balestina i Ffrainc, gan gynnwys y 24ain a 25ain FfBC. Roedd byddin newydd Allenby, a ailadeiladwyd gyda recriwtiaid o gytreff Prydain a Ffrengig, yn barod erbyn yr hydref.

Roedd y Twrcaid yn disgwyl ymosodiad i'r dwyrain o'r Afon Iorddonen. Yn hytrach, ar 19 Medi 1918 ym Mrwydr Megiddo (Armagedon), torrodd y Cynghreiriaid drwy'r arfordir a brysiodd y Marchlu Anialwch drwodd — gyda'i orchmynion i amgylchynu'r lluoedd Twrcaidd yng ngogledd Palestina. Ymhellach i'r dwyrain, ymladdodd 53edd Adain (Cymreig) ei ffordd drwodd i gipio ffyrdd i'r dwyrain o Nablus i atal unrhyw enciliad Twrcaidd ar draws yr Iorddonen.

Heb gyflenwadau na maeth digonol, ac o dan ymosodiad ar dir ac o'r awyr, chwalodd Byddinoedd VII a VIII Twrci. Cytunodd Llywodraeth Twrci i delerau ildio ar Hydref 30ain. I'r Cynghreiriaid daeth y rhyfel i ben ar 11 Tachwedd 1918; ar gyfer y Twrcaid parhaodd yr ymladd.

DIOLCHIADAU

Delweddau: RWFM 8387J, 3520C, 8409A & 8723.13

In Spring 1918 Allenby's two attempts to cross the Jordan, seize the Hejaz railway and link up with the Arabs stalled in the face of Turkish opposition. The German Spring Offensive led to many Allied battalions being recalled from Palestine to France, including the 24th & 25th RWF. Allenby's new army, rebuilt with recruits from British and French colonies, was ready by the autumn.

The Turks were expecting an attack east of the River Jordan. Instead on September 19th 1918 in the Battle of Megiddo (Armageddon), the Allies broke through on the coast and the Desert Mounted Corps rushed through — its orders to encircle the Turkish forces in northern Palestine. Further east, the 53rd (Welsh) Division fought its way through to seize the roads east from Nablus to block any Turkish retreat across the Jordan.

Under-supplied, under-nourished, and under attack on land and from the air, the Turkish VII & VIII Armies disintegrated. The Turkish Government agreed surrender terms on October 30th. The war for the Allies ended on November 11th 1918; for the Turks the fighting continued.

ACKNOWLEDGEMENTS

Images: RWFM 8387J, 3520C, 8409A & 8723.13

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

CYDNABYDDIAETH | ACKNOWLEDGMENTS

Sandstorm, Ismailia, 1916 gan | by
Lt. Richard Lunt Roberts, 6RWF

The Camp at Night gan | by
Lt. Richard Lunt Roberts, 6RWF

Mae'r arddangosfa wedi'i gyflwyno i'r rheiny a wasanaethodd yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf. Gwnaethant ddangos graean, penderfyniad a dygnwch. Ni ddylid anghofio eu stori.

Hoffai Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrexham gydnabod yr unigolion a sefydliadau canlynol:

Ymddiriedolwyr Amgueddfa Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig
Cronfa Dreftadaeth y Loteri
Llywodraeth Cymru (Adran Amgueddfeydd, Archifau a Llyfrgelloedd)
Cadfridog Jonathon Riley (Hanesydd Milwrol)
Allan Poole (A.D.C.)
Clive Hughes (Hanesydd Milwrol)
Adam Cooke a Charley Wiles (Prifysgol Wrexham Glyndŵr)
Katherine Wade, Amy Hughes & Paul Jeorrett (Calon FM)
Anne Pedley (Archifydd)
Cymdeithas Gatrodol y Cymry Brenhinol (Adran Wrexham)

This exhibition is dedicated to those who served in Egypt and Palestine during the First World War. They showed grit, determination and endurance. Their story should not be forgotten.

Wrexham County Borough Council would like to acknowledge the following individuals and organizations:

The Trustees of the Royal Welch Fusiliers Regimental Museum
The Heritage Lottery Fund
The Welsh Government (Museums, Archives & Libraries Division)
General Jonathon Riley (Military Historian)
Allan Poole (A.D.C.)
Clive Hughes (Military Historian)
Adam Cooke & Charley Wiles (Wrexham Glyndwr University)
Katherine Wade, Amy Hughes & Paul Jeorrett (Calon FM)
Anne Pedley (Archivist)
The Royal Welch Fusiliers Comrades Association of the Royal Welsh (Wrexham Branch)

GWRES Y GAD | THE HEAT OF BATTLE

Y Ffiwsilwyr Brenhinol Cymreig yn yr Aifft a Phalestina yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf
The Royal Welsh Fusiliers in Egypt and Palestine during the First World War

